

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра міжнародних відносин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

(Майя НІКОЛАЄВА)

2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Політичні доктрини XX-XXI ст»

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

Галузь знань: 29 – Міжнародні відносини

Спеціальність: 291 – Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

(код і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма: Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

(назва ОПП/ОНП)

Робоча програма навчальної дисципліни «Політичні доктрини XX-XXI ст.». Одеса: ОНУ, 2023.
14 с.

Розробники: **Майстренко Юлія Іванівна**, кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародних відносин
Протокол № 7 від. "29" серпня 2024р.
Завідувач кафедри _____ (Ольга БРУСИЛОВСЬКА)

Погоджено із гарантом ОПП Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
_____ (Юлія МАЙСТРЕНКО)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету міжнародних відносин, політології та соціології
Протокол № 1 від. "30" серпня 2024 р.
Голова НМК _____ (Олег ХОРОШИЛОВ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин
Протокол № ___ від. "___" _____ 20__ р.
Завідувач кафедри _____ (Ольга БРУСИЛОВСЬКА)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин
Протокол № ___ від. "___" _____ 20__ р.
Завідувач кафедри _____ (Ольга БРУСИЛОВСЬКА)

**Опис
навчальної дисципліни
«Політичні доктрини ХХ-ХХІ ст.»**

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 змістових модулів – 2	Галузь знань 29 <u>міжнародні відносини</u> (шифр і назва) Спеціальність 291 <u>Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії</u> (код і назва) Спеціалізації: _____ (назва) Рівень вищої освіти: бакалавр	<i>Обов'язкова / Дисципліна вільного вибору</i>	
		Обов'язкова	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		4-й	-й
		<i>Семестр</i>	
		8-й	-й
		<i>Лекції</i>	
		18 год.	год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		12 год.	год.
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		60 год.	год.
Форма підсумкового контролю: залік			

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу полягає у ознайомленні здобувачів з найвпливовішими ідейно- політичними течіями, ідеологіями та доктринами ХХ-ХХІ століття

Завдання: сформувати у студентів знання про сутність політичної ідеології, основні доктрини і парадигми; сприяти ретельному вивченню студентами витоків та сучасного стану політичних ідеологій; сформувати у студентів вміння науково оцінювати політичні ідеології.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування наступних **компетентностей**:

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

СК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях;

СК13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

2. Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. «Повні доктрини»

Тема 1. Політичні ідеї представників неолібералізму та неоконсерватизму.

Умовна класифікація доктрин на «повні» та «розріджені». «Повні» передбачають цілісне бачення всієї політичної сфери розвитку суспільства, а «розріджені» лише певний аспект.

Сутність лібералізму як політичної ідеології. Філософсько-політологічні витoki, специфіка, основні ознаки, історичні умови формування. Європейські версії неолібералізму. Політичні погляди Віденської школи (Л. Мізес, Ф. Гаск). Політичні погляди представників Фрайбурзької школи (В. Ойкен, А. Мюллер-Ариак, Л. Ерхард). Основні цінності ліберальної ідеології. Основні положення “держави загального добробуту”. Роль і функції держави, межі її втручання в життєдіяльність суспільства в діяльності партій ліберальної орієнтації США та Західної Європи. Поняття про традиційний, правий і лівий лібералізм. Лібералізм у ХХ ст. “Новий курс” Ф. Д. Рузвельта. Зародження ліберальних ідей в Україні та їхній подальший розвиток та поширення. Основні ідеологи лібералізму в Україні та їхні роботи. Політична думка діячів Кирило-Мефодіївського товариства. Політичні ідеї І. Франка, М. Драгоманова, М. Грушевського та В. Винниченка.

Класичний політичний консерватизм (Ж. де Местр, Е.Берк). Український політичний консерватизм В. Липинського. Неоконсервативна політична ідеологія: зміст, умови виникнення, представники-засновники. Основні політичні цінності й ідеї класичного консерватизму. Неоконсерватизм (право- і ліворадикальний, поміркований, центристський і традиційний). Консерватизм у поглядах мислителів першої половини ХХ століття. Основні принципи економічної та соціальної політики неоконсерваторів. Реалізація неоконсерватизму в США та Європі.

Загальна характеристика політичного реалізму. Основні ідеї та положення неореалістичної парадигми. Поміркований напрям політичного реалізму (Г. Моргентау, Дж.

Кеннан, А. Шлезінгер-мол.). Ультраконсервативний напрям політичного реалізму. Розвиток політичного реалізму в Західній Європі (Ф.Норсідж, Дж. Френкел, Р. Арон).

Тема 2. Політичні ідеї представників лібертаріанства та комунітаризму: порівняння та протиставлення.

Лібертаріанство: зміст, умови виникнення, основні представники-засновники. Р.Нозік, концепція «мінімальної держави». Роботи Айн Ренд та її розуміння політичних процесів. Зародження комунітаризму. Представники та їх основні ідеї. Комунітарні мережі А. Етціоні.

Тема 3. Політичні ідеї представників соціал-демократії, націоналізму та фашизму.

Історичні умови формування та основні ідеї соціал-демократії, основні представники доктрини. Політична ідеологія соціал-демократії (К. Каутський, Е. Бернштейн).

Сутність національної ідеології: соціоісторичні, теоретико-методологічні та духовні засади формування, розвитку та функціонування. Історичні типи націоналізму. Джерела націоналізму. Націоналізм як мова та символіка, соціально-політичний рух та ідеологія нації. Етнічний (культурний), консервативний, політичний і громадянський націоналізми. Ліберально-демократичний (поміrkований) та інтегральний (радикальний) націоналізми. Поняття про буржуазний націоналізм. Місце ідей націоналізму в українській політичній думці.

Вплив соціально-політичних трансформацій в Німеччині та Італії після першої світової війни на зародження політичних доктрин фашизму та націонал-соціалізму. Спільне та відмінне в політичних ідеях націoанл-соціалізму і фашизму.

Початок відродження українського націоналізму та формування системи поглядів щодо майбутнього української державності. Український націоналізм М. Міхновського. Інтегральний український націоналізм Д.Донцова.

Тема 4. Суспільно-політичні аспекти релігійних доктрин сучасності.

Зародження концепції християнської демократії в енцикліках Льва XIII. Засудження тоталітарних режимів у суспільно-політичних творах Пія XI. Проблема справжнього миру у політичних концепціях римо-католицької церкви та інших християнських церков. Питання прогресу людства у концепції Павла VI. Трансформаційні процеси сучасного світу в оцінці Івана Павла II. Політична доктрина сучасного буддизму у вченні Далай-лами XIV.

Тема 5. Політичні ідеї представників глобалізму, альтерглобалізму й антиглобалізму

Глобалізм як політична доктрина. Класична школа глобалізму. Глобалізація та глокалізація у концепції Р.Робертсона. Особливості підходів гіперглобалістів. Глобалізм на «Великій шахівниці» З. Бжезинського. Політичні ідеї трансформістів (М. Кастельє, Дж. Розенау, Е. Гіденс, У.Бек). Політичні ідеї представників скептичного підходу до глобалізації (П. Герст, Г. Топмсон, Р. Гілпін, Н. Фергюсон).

Антиглобалізм та альтерглобалізм як сучасні ідеологічні течії: теоретичні аспекти. Організаційні основи та практична діяльність антиглобалістських та альтерглобалістських рухів. Латиноамериканський рух альтерглобалізму. Політичні ідеї представників екологічного антиглобалізму (В. Шіва, Дж. Ріфкін, Р.Нейдер). «Доктрина шоку» Н.Кляйн. Анархо-синдикалістський напрям антиглобалізму.

Тема 6. Політичні підходи представників неоанархізму.

Неоанархізм як новітня ідеологічна політична течія. Витоки неоанархізму. Новітній анархо-індивідуалізм. Новітній вимір анархо-синдикалізму та його інституційні форми у сучасному світі. Новітній анархо-комунізм. Анархо-фемінізм. Постанархізм і постанархістський структуралізм. Практика новітнього анархізму у сучасному світі.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. «Розріджені доктрини»

Тема 1. Політичні ідеї представників фемінізму

Доктрина фемінізму: сутність та еволюція. Зародження та формування феміністичних теорій (О. де Гуж, М. Уолстонкрафт). Фемінізм «першої хвилі». Неофемінізм. Соціалістичний та марксистський фемінізм як ідеологічні напрями фемінізму «другої хвилі». Радикальні теорії фемінізму «другої хвилі». Психоаналітичні підходи до проблеми нерівності статей. Ідеологічні засади культурного фемінізму. Сепаратистський фемінізм. Постколоніальні феміністичні ідеї. «Третя хвиля» фемінізму.

Тема 2. Політичні підходи представників екологізму.

Світоглядні засади та концептуальні параметри доктринального вчення екологізму. Глобальні екологічні проблеми. Екоконцепції представників Римського клубу. Екоцентризм і біоцентризм екологічної філософії. Екологічна етика відповідальності. Політичні ідеї глибинного та соціального екологізму. Біорегіональний та феміністичний напрями екофілософії. Екологізація та партизація екологічного руху.

Тема 3. Політичні підходи представників популізму

Загальна характеристика феномену популізму. Фермерський популізм. Політична ідеологія апризму. Політичні погляди А. де ла Торре. Політичні погляди Ж.Д. Варгаса. Політична доктрина Х.Д. Перона. Популізм Л.Карденаса. Засади популізму в сучасних європейських країнах. Популізм в постсоціалістичних країнах.

Тема 4. Мультикультуралізм: основні ідеї та їх реалізація.

Визначення терміну «мультикультуралізм». Основоположники та основні ідеї політичної доктрини. Мультикультуралізм як концепція та практика сучасних мультикультурних країн. Особливості реалізації доктрини мультикультуралізму в європейських та американських країнах.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	пр	Лаб	сп		л	п/с	лаб	Ср
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. «Повні доктрини».										
Тема 1. Політичні ідеї представників неолібералізму та неоконсерватизму.	12	2	4		6					
Тема 2. Політичні ідеї представників лібертаріанства та комунітаризму: порівняння та протиставлення.	6				6					
Тема 3. Політичні ідеї представників соціал-демократії, націоналізму та фашизму.	10	2	2		6					
Тема 4. Суспільно-політичні аспекти релігійних доктрин сучасності.	8	2			6					

Тема 5. Політичні ідеї представників глобалізму, альтерглобалізму й антиглобалізму.	10	2	2		6					
Тема 6. Політичні підходи представників неонархізму.	8	2			6					
Всього за змістовим модулем I	54	12	6		36					
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. «Розріджені доктрини»										
Тема 1. Політичні ідеї представників фемінізму.	10	2	2		6					
Тема 2. Політичні підходи представників екологізму.	8	2			6					
Тема 3. Політичні підходи представників популізму	10	2	2		6					
Тема 4. Мультикультуралізм: основні ідеї та їх реалізація.	8	2			6					
Всього за змістовим модулем II	36	8	4		24					
Усього годин	90	20	10		60					

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Політичні ідеї представників неолібералізму та неоконсерватизму. 1. Основні концепти ліберальної ідеології. Розуміння поняття «Свобода». 2. Формування ліберальних ідей в Україні. 3. Український консерватизм. Основні представники.	4

2.	<p>Політичні ідеї представників соціал-демократії, націоналізму та фашизму.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні ідеї доктрини соціал-демократії. Основні представники. 2. Класифікація націоналізмів. Основні підходи. 3. Український націоналізм. Основні ідеї М. Міхновського та Д.Донцова. 	2
3.	<p>Політичні ідеї представників глобалізму, альтерглобалізму й антиглобалізму</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підходи до визначення поняття «глобалізм», «альтерглобалізм», «антиглобалізм». 2. Сучасні представники та їх ідеї: особливе та відмінне. 3. Практичне втілення ідей альтерглобалізму та антиглобалізму. 	2
4.	<p>Політичні ідеї представників фемінізму</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зародження доктрини фемінізму: перші представники та їх ідеї. 2. Основні етапи еволюції доктрини фемінізму. 3. Сучасні ідейні течії фемінізму. 4. Доктрина фемінізму в політичній думці України. 	2
5.	<p>Політичні підходи представників популізму</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Процес формування сучасного популізму. 2. Основні ідеї та представники латиноамериканського популізму. 3. Особливості популізму в пострадянських країнах. 4. Прояви сучасного популізму в Західноєвропейських країнах. 	2

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачено

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1.	<p>Політичні ідеї представників неолибералізму та неоконсерватизму.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз робіт представників неолибералізму (обрати одну роботу на розсуд студента й узгодити з викладачем). 2. Австрійська школа: основні ідеї та представники. 3. Американська школа: основні ідеї та представники. 4. Зародження ліберальних ідей в Україні: основні представники. 	6
2.	<p>Політичні ідеї представників лібертаріанства та комунітаризму: порівняння та протиставлення.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз поглядів сучасних представників лібертаріанства. 2. Аналіз робіт сучасних представників комунітаризму. 	6

3.	<p>Політичні ідеї представників соціал-демократії, націоналізму та фашизму.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історичні умови формування фашизму. 2. Основні ідеї фашизму. 3. Типологія націоналізму 4. Український інтегральний націоналізм. 	6
4.	<p>Суспільно-політичні аспекти релігійних доктрин сучасності.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ідеологія російської православної церкви як інструмент впливу. 2. Соціальні проблеми сучасності в поглядах Папи Франциска. 3. Погляди Далай-лами XIV. 	6
5.	<p>Політичні ідеї представників глобалізму, альтерглобалізму й антиглобалізму.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Політичні ідеї представників глобалізму. 2. Політичні ідеї представників альтерглобалізму. 3. Політичні ідеї представників антиглобалізму. 	6
6.	<p>Політичні підходи представників неоанархізму.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні ідейні течії неоанархізму та їх прибічники. 2. Неоанархізм в політичній думці України. 	6
7.	<p>Політичні ідеї представників фемінізму.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фемінізм «першої хвилі»: представники та основні ідеї. 2. Фемінізм «другої хвилі»: представники та основні ідеї 3. Фемінізм «третьої хвилі»: представники та основні ідеї 	6
8.	<p>Політичні підходи представників екологізму.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні течії екологізму. 2. Основні представники та їхні ідеї. 	6
9.	<p>Політичні підходи представників популізму</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зародження популізму. 2. Сучасні представники популізму в Західній Європі: основні ідеї та їх реалізація. 3. Сучасні представники популізму на пострадянському просторі: основні ідеї та їх реалізація. 	6
10.	<p>Мультикультуралізм: основні ідеї та їх реалізація.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мультикультуралізм в Канаді: ідеї та особливості реалізації. 2. Мультикультуралізм в США: ідеї та особливості реалізації. 3. Мультикультуралізм в ЄС: ідеї та особливості реалізації. 4. Мультикультуралізм в багатонаціональних країнах: ідеї та особливості реалізації (країну для аналізу студент може обрати на власний розсуд). 	6

	<p><i>Один реферат із вищевказаного переліку обирається студентом на початку семестру та надсилається викладачу за місяць до закінчення курсу.</i></p> <p><i>Обсяг реферату: 15-16 сторінок.</i></p> <p><i>Характеристика змісту: за змістом навчальної дисципліни.</i></p> <p><i>Вимоги до виконання та оцінювання:</i> основна мета роботи – глибоке вивчення важливих теоретичних або прикладних питань дисципліни за допомогою підготовки реферату (дослідження). Вельми важливим є формування таких умінь і навичок студента: здійснювати пошук і відбір різноманітної інформації; обробляти та аналізувати інформацію; логічно і послідовно викладати результати аналізу, робити аргументовані висновки; правильно оформлювати науково-довідковий матеріал; публічно захищати виконану роботу. Робота має бути написана студентом на рівні, відповідному сучасному стану розвитку комплексу наук, які вивчають міжнародні відносини. Думки вітчизняних і зарубіжних авторів, їхні загальнотеоретичні і методологічні підходи необхідно проаналізувати та систематизувати. Мінімальний обсяг використаних джерел – 10, при цьому матеріали, вилучені з Інтернету, можуть складати не більше третини номерів у списку джерел; більшість джерел повинні складати оприлюднені документи, статті та монографії. Для оформлення виносок у тексті й прикінцевого «Списку посилань» використовується стиль APA.</p>	
Разом		60

9. Методи навчання

Словесні: лекції (проблемні, лекції-візуалізації, лекції з аналізом конкретних ситуацій та ін.), розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, диспут, обговорення проблемних ситуацій.

Наочні: у тому числі мультимедійні презентації, демонстрація, метод безпосереднього спостереження, презентація результатів власних досліджень.

Практичні: рольові ігри; виконання індивідуальних завдань (підготовка та публічний захист рефератів).

10. Форми контролю та методи оцінювання

Методи поточного\періодичного контролю: усне опитування, оцінювання виконання індивідуальних завдань (рефератів), захист результатів індивідуальних завдань (рефератів).

Підсумковий контроль. Залік

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
Здобувач освіти		
Відмінно	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями	глибоко та всебічно розкриває сутність практичних/ розрахункових завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі

Добре	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки	правильно вирішив більшість розрахункових /тестових завдань за зразком; має стійкі навички виконання завдання
Задовільно	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання. Правильно вирішив половину розрахункових/тестових завдань. Здобувач має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків
Незадовільно з можливістю повторного складання	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

11. Питання для періодичного та поточного контролю

1. Витоки та сутнісні характеристики неолібералізму.

2. Основні характеристики та представники Австрійської школи неолібералізму (Л. Мізес, Ф. Гаск).
3. Основні характеристики та представники Фрайнбурзької школи неолібералізму (В. Ойкен, А. Мюлер-Армак, Л.Ерхард).
4. Основні характеристики та представники Чиказької школи.
5. Основні характеристики та представники Лондонської школи.
6. Лібералізм в українській політичній думці.
7. Політичні ідеї І. Франка.
8. Політичні ідеї М. Костомарова.
9. Політичні ідеї Т. Шевченка.
10. Політичні ідеї М. Драгоманова.
11. Політичні ідеї М. Грушевського.
12. Політичні ідеї В. Винниченка.
13. Класичний політичний консерватизм (Ж. де Местер, Е. Берк).
14. Український політичний консерватизм В. Липинського.
15. Витоки та сутність характеристики неоконсерватизму.
16. Неоконсервативна політика М. Тетчер та Р. Рейгана.
17. Національна проблематика в сучасній політичній думці.
18. Еволюція та сучасний етап розвитку теоретичної школи націоналізму.
19. Італійський фашизм: витоки та політичні погляди основних представників.
20. Німецький націонал-соціалізм: витоки та політичні погляди основних представників.
21. Неоанархізм як сучасна політична ідеологічна течія
22. Витоки неоанархізму (Дж. В. Голдвін, П.-Ж. Прудон, М. Штірнер, Л. Толстой, М. Бакунін)
23. Сучасний вимір анархо-синдикалізму: основні принципи та представники.
24. Сучасний анархо-комунізм: витоки та ідеологічні принципи.
25. Анархо-фемінізм: витоки, основні представники та їх ідеї.
26. Сутнісні характеристики лібертаризму.
27. Р.Нозік. Теорія справедливого розподілу.
28. Джерела сучасного лібертаріанства. Л. фон Мізес.
29. Економічна та політична свобода в ученні М. Фрідмана.
30. Солідаризм: сутнісні характеристики та основні ідеологи.
31. Витоки сучасного екологізму.
32. Політичні ідеї представників сучасного екологізму.
33. Зародження концепції християнської демократії.
34. Феномен популізму: загальна характеристика.
35. Популізм в сучасних Східноєвропейських країнах.
36. Популізм в сучасних Латиноамериканських країнах.
37. Теоретичні аспекти глобалізму.
38. Глобалізм. Класична школа.
39. Основні етапи та школи глобалізму.
40. Антиглобалізм. Теоретичні аспекти.
41. Альтерглобалізм. Теоретичні аспекти.
42. Латиноамериканський рух альтерглобалізму.
43. Екологічний антиглобалізм: основні представники та їх ідеї.

44. Україна в глобалізованому світі: виклики, ризики і небезпеки процесу соціально-політичних змін.
45. Зародження та формування феміністичної теорії.
46. Сутність та еволюція доктрини фемінізму.
47. Фемінізм «першої хвилі». Представники та їхні ідеї.
48. Фемінізм «другої хвилі». Представники та їхні ідеї.
49. Фемінізм «третьої хвилі». Представники та їхні ідеї.
50. Фемінізм в теорії міжнародних відносин.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2						Індивідуальне самостійне завдання	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	20	100
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D		
60-69	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

1. Майстренко Ю. І. *Силабус навчальної дисципліни «Політичні доктрини ХХ-ХХІ ст.»*. Одеса: ОНУ. 2022
2. **Політичні** доктрини ХХ-ХХІ століть: методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 291«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» / укл.: Ю.І. Майстренко. - Одеса :Астропринт, 2024. – 34 с.

14. Рекомендована література

Основна

1. Історія політичної думки України: підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми. Львів: Новий Світ-2000, 2017. 632 с.

2. Історія політичної думки: навч. енцикл. словник-довідник для студентів вищ. навч. закл. / За заг. ред. Н. М. Хоми. Львів: Новий Світ-2000, 2015. 766 с.
3. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми. Львів : «Новий Світ-2000», 2017. 796 с.
4. Куц Г. Перипетії формування ідей націоналізму в європейському політичному дискурсі. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. 2023. № 2(16). С. 249-260.
5. Майстренко Ю. Роль популізму у зовнішній політиці Грузії. *Політикус*. 2023. №5. С.150 - 155.
6. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи: у 2-х томах / за ред. Н.М. Хоми. Львів: «Новий світ – 2000». 2017.
7. Політологія: енциклопедичний словник. Політологія: навчальний енциклопедичний словник довідник для студентів ВНЗ I-IV рівнів акредитації / За наук. ред. Н. М. Хоми. Львів : «Новий Світ – 2000», 2014. 779 с.
8. International Relations Theory / ed. by S. Mcglinchey, R. Walters, C. Scheinpflug. Bristol, England. 2017. 181 p.
9. Khoma N., Vdovychyn I. Deconstruction of the welfare state: the impact of globalization and technological factors. *Revija za socijalnu politiku*. 2020. №27. P. 285-286.

Допоміжна

1. Апостол О. Посткласичні ідеологічні трансформації: монографія. Київ: ВЦ “Академія”, 2015. 288 с.
2. Белов Д.М. Прогресивістський конституціоналізм Михайла Драгоманова. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. 2022. Вип. 74 (1). С. 59-68.
3. Глушко Т. Філософсько-економічний зміст і соціальна продуктивність неолібералізму. Філософські обрії. 2015. № 34. С. 24-34.
4. Грищук О., Слюсарчук Х. Ліберальний комунітаризм як філософія правового розвитку постмодерного суспільства. Український часопис конституційного права. 2018. №1. С.19 -27.
5. Коваль М. Антиглобалізм: історія та передумови виникнення. Вісник Львівського університету. 2018. Вип. 20. С.155-161.
6. Кравцов І.В. Правові цінності комунітаризму як філософсько-правової теорії. Наукові записки НаУКМА. 2016. Том 181. С.66- 68.
7. Лановюк Д. Історичні та політичні погляди М. Драгоманова (1841-1895). Наукові праці Центру історіографічних досліджень: Збірник статей за результатами роботи Центру історіографічних досліджень. 2015. №1. С. 24-28.
8. Мошенський О.С. Про співвідношення патріотизму та націоналізму. Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МВС України. Харків, 2019. С.22-23.
9. Міхновський М. Суспільно-політичні твори. Київ: Смолоскип, 2015. 464 с.
10. Огорокова В. В. "Активний соціум" як комунікарістська модель справедливого суспільства А. Етционі. *Перспективи*. 2019. №2. С.26-31.
11. Сич О.М. Український націоналізм: головні підсумки визвольного та перспективи державницького етапу розвитку. Регіональні студії, 2018. №14. с. 57-62.

12. Сич О.М. Базові характеристики сучасної держави через призму ідеології українського націоналізму. Держава у теорії і практиці українського націоналізму: матеріали 6 всеукраїнської наук. конф. Івано-Франківськ: місто НВ, 2015. С.445-448.
13. Третяк О.А., Омельченко С. В. Націоналізм у глобальному політичному дискурсі: світові реалії та українська специфіка. Epistemological Studies in Philosophy Social and Political Sciences. 2019. № 2(1). С. 149-156
14. Todorovic D. Tolerance, multiculturalism and interculturalism in the Balkans. Philosophy, Sociology, Psychology and History. Vol. 18, N1. 2019. P. 1-14.